

*Elke gelijkenis met echte mensen en maatschappelijke fenomenen
is onvermijdelijk.*

Jij bent er geweest! De stem van Ante galmde in haar hoofd. Ze liet de koppeling los en trapte stevig op het pedaal. Piepende banden doorkliefden de nachtelijke stilte. De auto scheurde over de lege Miramarskaweg.

Ik moet opstaan, doorgaan, doen alsof er niets is gebeurd...

‘Er is wel iets gebeurd!’ zei ze hardop tegen zichzelf. Haar hart bonkte, haar vuisten balden zich om het stuur. *Jij bent er geweest...* Een schreeuw, een oorverdovende knal tegen de paal van het viaduct. Nog een ijzingwekkende schreeuw.

Ogen wijd open.

Ze bewoog haar been. En het andere been. Haar rechterarm. En haar linkerarm. Ze beefde. Onhandig, wiebelend en sloom leunde ze op haar armen en ging zitten. Haar hele lijf schudde ongecontroleerd, bezweet. Ze zuchtte van opluchting.

Het vertrouwde donker van haar slaapkamer. Ze leunde met haar bevende bovenlichaam tegen het hoofdeind van het bed.

Kalmere, het is maar een droom.

Ze vouwde haar benen, maakte zich klein en trok het zachte troostende deken tot haar kin. Ante en Leonid doken op voor haar ogen. De angst nam niet af. Ante keek haar aan met een blik van een sluwe vos.

‘Wie denk je dat ze zullen geloven?’

Stilte.

Niemand hoeft het te weten. Een ongeluk! De bekende lugubere gedachte besprong haar.

Met onrustige handen tastte ze het nachtkastje af en vond haar telefoon. Koortsachtig doorzocht ze haar contacten. Om drie uur en twaalf minuten in de ochtend stopten haar trillende vingers bij de beltoets. Hou rekening met anderen!

‘Dit is mijn privénummer. Met advent ben ik in Wenen, maar je kunt mij altijd bellen,’ zei mevrouw professor Holzmann een paar dagen eerder tegen haar.

Toen, bij het horen van die woorden, wist ze dat ze de bodem had geraakt. Voorbij dat punt was ze reddeloos verloren. Nu het viaduct op haar loerde vanuit het hoekje van de droom, had ze hulp nodig.

‘Antidepressiva kunnen de oorzaak zijn,’ zei mevrouw de professor. ‘Er zullen de nodige dagen voorbijgaan voordat je lichaam ze heeft opgeruimd.’

En wie gaat mijn leven opruimen? Haar mondhoeken krulden omlaag in wanhoop. ‘Iemand moet mij helpen!’ slaakte ze een noodkreet en stak haar handen in haar haar.

... Ante is de directeur... macho... sluw, en ik... wie ben ik? Wat is sterker, het geloof of de overlevingsdrang? Hoe in godsnaam ben ik hier terechtgekomen? Haar vingers kneedden krampachtig haar haarwortels, haar ogen priemden in het donker.

Angstig verliet ze de nachtelijke werkelijkheid. De herinneringen kwamen met antwoorden.

‘Meisje, ik heb een baan voor je! Wij hebben met spoed een schadecorrespondent nodig. Kom maandagochtend rond acht uur naar De Onderneming, dan bespreken we alles. Je wordt vorstelijk betaald, zo’n zesduizend kuna, je hebt vaste werktijden en wordt niet uitgebuit zoals in dat bedrijfje waar je dag en nacht moest doorwerken.’ Ante Odžak blonk uit in zelfvertrouwen.

De familie respecteerde hem. Hij had een vlotte babbel, was markant, ietwat grof van uiterlijk, in staat om zand aan Arabieren te verkopen. De dorstige, welteverstaan. Hij was uitstekend in retoriek. Pragmatisch. Het is niet bekend of hij in God en noodlot geloofde of toch niet. Hij was bereid om iedereen die wilde luisteren uit te leggen hoe hij zich persoonlijk heeft vergewist dat God niet bestaat. En toch beriep hij zich op de Heer als het hem uitkwam. Woorden en flexibiliteit waren zijn wapens en zijn gevleugelde uitspraak was: ‘Ik heb me bedacht, nou en?’

De advocaat van de duivel die niets met de advocatuur te maken had. Wel met de bedrijfsvoering, de verzekeringen en het vriendelijk inpraten op zijn klanten. Hij was vastbesloten alles en iedereen te slim af te zijn, zelfs het noodlot.

Uiteraard is tijdens het familieberaad bij een uitgebreide lunch in restaurant Gušti het initiatief van Ante unaniem goedgekeurd. Wat anders kon Meisje doen dan dankbaar en instemmend met haar hoofd knikken? Alleen haar maag schoot in de kramp. Voorgevoel.

Hoemo een schadecorrespondent? vroeg zij zich geluidloos af. Ze stond door het akkoord van de familie met de rug tegen de muur en besloot om maandag te gaan kijken. Ze was niet direct onder de indruk van die zesduizend kuna, maar ze was ook niet van plan om met de aanwezigen de discussie aan te gaan over haar vorige baan, waar ze ondanks een salaris van zeventuizend, maar dankzij voortdurende turbulenties, opevingen, tegenvallers en een uitstap naar de horeca dusdanig uitgeput was geraakt dat ze na bijna tien jaar ontslag had genomen. Ze had een slecht huwelijk achter zich en een nog slechtere scheiding, ze was toe aan een nieuwe start. Ze wilde een baan in haar vakgebied. Bijna niemand begreep het. De oorlog en de transitie hebben hun tol geëist, de illusies verbrijzeld. Ze overwoog al een tijd om nu, in haar dertiger jaren, eindelijk een betere baan in haar vakgebied te vinden, of, als journaliste met veel werkervaring in marketing, public relations en uitgeversbranche, haar droom te verwezenlijken en een eigen zaak te beginnen.

Public relations in De Onderneming zou een goede opmaat kunnen zijn... Ze herinnerde zich hoe een deel van haar collega's een veilig onderkomen vond in verschillende grotere ondernemingen. De meesten waren tevreden met hun salarissen, het werk was dynamisch, voor een belangrijk deel ook creatief in die jaren van transitie en gaf hun toegang tot brede netwerken.

De familie proostte al op de nieuwe baan van Meisje. Iedereen geloofde Ante. Hij is in De Onderneming terechtgekomen dankzij een aanbeveling en zijn onbetwiste kameleontische vaardigheden. Afkomstig uit de arme binnenlanden van Dalmatië heeft hij al snel geleerd dat hij voor zichzelf moet zorgen. In zijn jonge jaren zag hij de duisternis van de tunnel, maar ook het licht aan het einde ervan. Met slechts een gesprek wist hij Het Bestuur van De Onderneming te overtuigen van zijn kwaliteiten. Al een week later zat hij in een directiestoel van een kleine afdeling en nog geen jaar later presenteerde hij de ongeken­de groeimogelijkheden van een van hun portefeuilles aan Het Bestuur en uitbreiding van de business als hij lid van de hoofddirectie zou worden. Hij kreeg de grootste portefeuille en de grootste dochtermaatschappij en werd de verbinding tussen Het Bestuur en de werkvloer. De zaken floreerden in de tijden van Ante. (...)